

NTM on räätälöity pohjoismaista maidontuottajaa varten

Anders Fogh, Morten Kargo, Emma Carlén ja Elina Paakala

Maidon tuottajahinta on Pohjoismaissa samalla tasolla tai korkeampi kuin muissa maidontuottajamaissa. Myös maidontuotannon kustannustaso on korkea ja kuluttajat vaativat korkealaatuisia tuotteita sekä eläinten hyvinvoinnin huomioon ottamista. Lisäksi Pohjoismaissa lehmät tuottavat muita maidontuottajamaita epäsuotuisammassa ilmastossa. Kaikki nämä seikat vaikuttavat maidon hintasuhteisiin. Poikkeukselliset hintasuhteet otetaan huomioon yhteispohjoismaisessa kokonaisjalostusarvossa NTM:ssä, joka on räätälöity pohjoismaisiin olosuhteisiin pohjoismaista maidontuottajaa varten.

Perinnöllinen edistyminen on suurinta taloudellisesti tärkeissä ominaisuuksissa

NTM ottaa huomioon kunkin mukana olevan ominaisuuden paranemisen taloudellisen vaikutuksen. Esimerkiksi valkuaistuotosindeksin paraneminen yhdellä indeksipisteellä tarkoittaa, että lehmä tuottaa 1,2 kg enemmän valkuaista lypsykauden aikana. Meijerit maksavat maidosta valkuaisen perusteella mutta valkuaistuotoksen kohoaminen tarkoittaa myös kohoavia tuotantokustannuksia. Taloudellista tuottoa mitataan tuottajahinnan ja tuotantokustannusten erotuksella. Samat laskelmat tehdään myös hedelmällisyydelle, utareterveydelle ja muille NTM:ssä mukana oleville ominaisuuksille. Kun halutaan parantaa maitotilan kannattavuutta, tuotantokustannusten pienentäminen on yhtä tärkeää kuin tuotoksen kasvattaminen. Tuotantokustannuksia voi pienentää esimerkiksi ennaltaehkäisemällä lehmien sairauksia, jolloin eläinlääkärikulut pienenevät.

Kaikkien yhteispohjoismaisessa kokonaisjalostusarvossa mukana olevien ominaisuuksien taloudellinen merkitys muunnetaan painokertoimiksi, joiden avulla NTM lasketaan. Näin saadaan paras mahdollinen taloudellinen arvo yhdelle NTM –indeksipisteelle. Toisin sanottuna, kun keinosiemennyssonnit valitaan NTM:n perusteella, saadaan eniten perinnöllistä edistymistä aikaan taloudellisesti kaikkein tärkeimmissä ominaisuuksissa ottamalla kuitenkin yhtä aikaa huomioon kaikki mukana olevat ominaisuudet.

Jos valkuaisen hinta kaksinkertaistuisi nykyisestä maidon tuotantokustannusten pysyessä samoina, valkuaistuotos saisi nykyistä suuremman painokertoimen NTM:ssä muihin ominaisuuksiin verrattuna. Tällöin sellaisten sonnien käyttö, joilla on korkea NTM, parantaisi perinnöllistä edistymistä valkuaistuotoksessa nykyistä enemmän.

Ulkomaisten jalostusarvojen perusteella ei välttämättä saada parasta mahdollista taloudellista tulosta

Pohjoismaisen kokonaisjalostusarvon vahvuus on, että se perustuu todellisiin pohjoismaisiin hintasuhteisiin. Muissa maissa, esimerkiksi Uudessa-Seelannissa ja Yhdysvalloissa, hintasuhteet ovat erilaisia ja tämä näkyy myös näiden maiden kokonaisjalostusarvossa. Erilaiset hintasuhteet voivat johtua esimerkiksi erilaisista eläinlääkintäkuluista tai maidon maksuperusteista. Myös hormonien käyttö ja matalammat rehukustannukset maan halvemman hinnan takia voivat vaikuttaa hintasuhteisiin. Uudessa-Seelannissa tai Yhdysvalloissa korkean kokonaisjalostusarvon saavien keinosiemennyssonnien käyttö lisää perinnöllistä edistymistä meilläkin tärkeissä ominaisuuksissa, kuten tuotoksessa, terveysominaisuuksissa ja rakenteessa. Saavutettu perinnöllinen edistyminen on kuitenkin tällöin eri suuruista eri ominaisuuksissa, kuin jos käytettäisiin NTM:iä, koska ulkomaisissa kokonaisjalostusarvoissa ominaisuuksia ei ole painotettu taloudellisesti pohjoismaisten olosuhteiden mukaan. Vaikka muiden Euroopan maiden tuotantoympäristö on muiden mantereiden tuotantoympäristöä paremmin verrattavissa Pohjoismaihin, on silti suositeltavampaa käyttää NTM:iä myös eurooppalaisia sonneja valittaessa. Esimerkiksi terveys- ja keinosiemennystietoja on

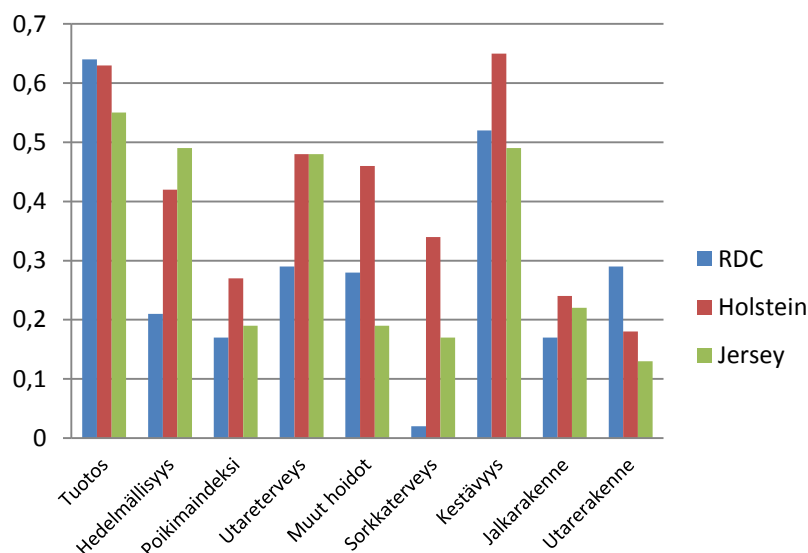
meillä kerätty kattavammin ja pitempään kuin muissa Euroopan maissa. Pohjoismaisen maidontuottajan kannattaakin aina kysyä sonnin NTM:iä ostaessaan ulkomaista siementä.

NTM on helppo saada kaikille sonneille – kotimaasta riippumatta

Pohjoismaisille sonneille lasketaan pohjoismainen kokonaisjalostusarvo mutta NTM on mahdollista saada myös ulkomaisille sonneille. Ulkomaisille sonneille NTM lasketaan Interbull:n tekemän kansainvälisen lypsyrotuisten sonnien vertailun perusteella.

NTM parantaa kaikkia ominaisuuksia

Kun eläimiä valitaan NTM:n perusteella, tapahtuu perinnöllistä edistymistä kaikissa mukana olevissa ominaisuuksissa. Kuviossa 1 on kuvattu keskimääräinen nousu kunkin ominaisuuden indeksipisteissä, kun NTM nousee yhden pisteen. Esimerkiksi holsteinilla tuotos ja kestävyys nousevat noin 0,6 indeksipistettä, kun NTM nousee yhden pisteen.

Kuvio 1. Yhden NTM –pisteen vaikutus eri ominaisuuksien indeksipisteisiin.